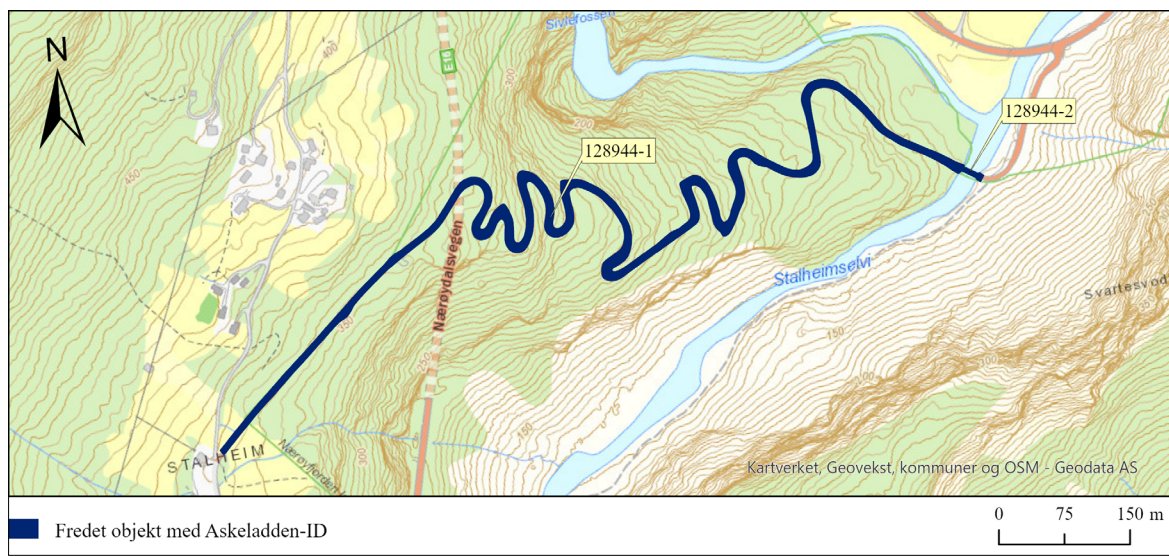

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 29. Fredete eiendommer i landsverneplan for Statens vegvesen - veganlegg

STALHEIMSKLEIVA

Kommune :

4621 Voss

Askeladden-ID:

128944

Vegnummer:

E16

Referanse til landsverneplan:

165

Omfang fredning

Navn	Datering	Askeladden-ID	Koordinater fra/ Brutus-ID Euref 89, UTM 33	Koordinater til/senter Euref 89, UTM 33
Stalheimskleiva	1849	128944-1	X: 48533 Y: 6773255	X: 49445 Y: 6773389
Stalheimselv bru	1973	128944-2	12-1699	X: 49432 Y: 6773398

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 29. Fredete eiendommer i landsverneplan for Statens vegvesen - veganlegg

Fredning lokalitet

- Omfang:** Fredningen omfatter vegstrekningen med tilhørende konstruksjoner, som nevnt ovenfor.
- Formål:** Formålet er å sikre og bevare vegen som en opprinnelig del av Bergenske hovedveg, og en av de første kjørevegene som var tilpasset et bratt terreng etter chausséprinsippet for vegbygging.
- Fredningen skal sikre og bevare vegens karakter, samt opplevelsen av vegen i landskapet.
- Begrunnelse:** Stalheimskleiva inngår som del av Bergenske hovedveg mellom Christiania (Oslo) og Bergen. Vegen ble bygget i perioden 1842-49. Kaptein Henrik Christian Finne var ansvarlig for utbyggingen av Bergenske hovedveg på midten av 1800-tallet, og vegen gjennom Stalheimskleiva er regnet som et av hans mesterverk.
- Vegen ble oppført som erstatning for den første kjørevegen som var svært bratt og uegnet for vognkjøretøy. Vegen er en av de første vegene bygget etter et tidlig chausséprinsipp, lagt i slynger, men anlagt på høye, tilnærmet vertikale tørrmurer.
- Vegen ligger i Nærøyfjorden landskapsvernområde, og er en del av Vestnorsk fjordlandskap på UNESCOs verdensarvliste. Vegens bratte linjeføring og utsikten til en klassisk vestlandsnatur har også vært en viktig turistattraksjon og mye avbildet.
- Vegen gjennom Stalheimskleiva er et viktig byggeteknisk referanseverk, og representerer en overgangsfase mellom to prinsipper for vegbygging. Vegen har høy samferdselshistorisk- og opplevelsesverdi.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 29. Fredete eiendommer i landsverneplan for Statens vegvesen - veganlegg

STALHEIMSKLEIVA

Koordinater:

X: 48533 Y: 6773255 - X: 49445 Y: 6773389

Veg-/brunummer (Brutus-ID):

E16

Datering:

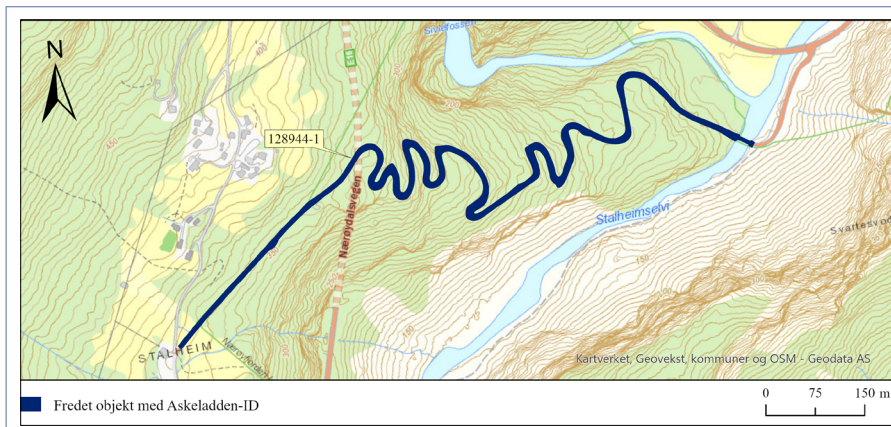
1849

Askeladden-ID:

128944-1

Referanse til landsverneplan:

165a

Fredning enkeltminne

- Omfang:** Fredningen omfatter vegens linjeføring og vegprofil med skråningsutslag.
- Vegens linjeføring er definert av vegens horisontal- og vertikalkurvatur. I vegprofilet inngår over- og underbygning med vegbredde, vegmurer, stabbesteiner, støpejernsrekkverk, grøfter og stikkrenner. Skråningsutslaget omfatter den delen av sideterrenget som har vært endret som følge av anleggets tilpasning til det naturlige terrenget.
- Fredningen omfatter ikke rekkverk av betong.
- Formål:** Formålet er å sikre og bevare vegens linjeføring og karakter som en veg bygget etter et tidlig chausséprinsipp, der vegen er lagt i slynger, anlagt på høye tilnærmet vertikale tørrmurer.
- Fredningen skal sikre og bevare vegprofilet med over- og underbygning inklusiv vegbredde, tørrmurte vegmurer, stikkrenner og grøfter. Fredningen skal også sikre vegens tilpasning til landskapet.
- Begrunnelse:** Vegen i Stalheimskleiva slynger seg opp Stalheimsberget på opp til seks meter høye steinmurer gjennom fjorten 180-graders svinger. Stigninga er opp mot 20%. Opprinnelig var det et høyt støpejernsrekkverk langs hele strekninga. Arbeidet med den knapt to kilometer lange vegstubben sysselsatte rundt 1000 mann i flere år. Vegen ble omtalt som et mesterverk i vegbyggningskunst, og ble sammenlignet med de sveitsiske alpevegene.
- På 1930-tallet ble innsiden av flere svinger ble fylt ut for tilpasning til en økende biltrafikk. Samtidig ble deler av rekkverket omgjort med innstøpning i betongkanter. Fordi viktige elementer som vegens linjeføring og vegmurer er bevart, framstår vegen som opprinnelig.
- Stalheimskleiva er et byggeteknisk referanseverk med høy samferdselshistorisk verdi og opplevelsesverdi.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 29. Fredete eiendommer i landsverneplan for Statens vegvesen - veganlegg

STALHEIMSELV BRU

Koordinater:

X: 49432 Y: 6773398

Veg-/brunummer (Brutus-ID):

12-1699

Datering:

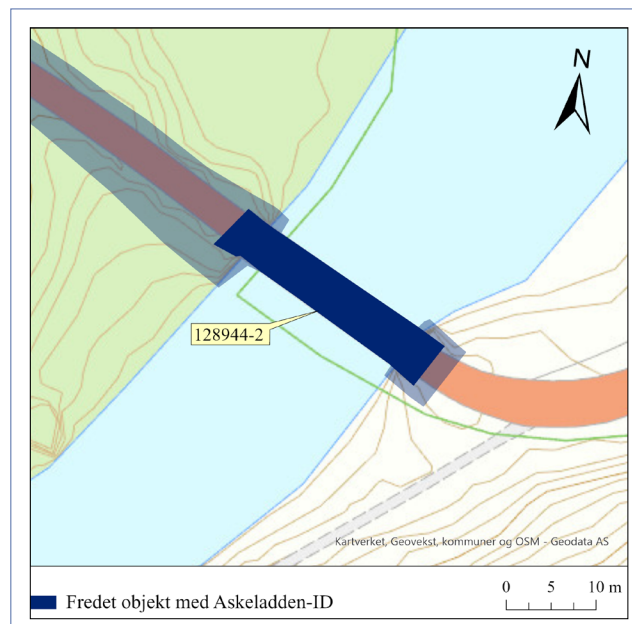
1973

Askeladden-ID:

128944-2

Referanse til landsverneplan:

165b

Fredning enkeltminne

Omfang:	Fredningen omfatter hele brukonstruksjonen med landkar og linjeføring som del av vegen. Fredningen omfatter også bruas plassering i landskapet med tilpasninger til terrenget. Med terrengetilpasning menes den delen av sideterrenget som har vært endret som følge av bruas tilpasning til det naturlige terrenget.
Formål:	Formålet med fredningen er å sikre og bevare brua som del av vegen. Fredningen skal ivareta bruas hovedpreg.
Begrunnelse:	Stalheimselv bru fra 1973 er ei bjelkebru i betong med massivt landkar av stein. Brua erstattet ei opprinnelig steinhellebru. Stalheimselv bru representerer en vanlig brutype og har verdi som krysningssted og del av Stalheimskleiva.